O‘ZBEK TERMINOLOGIYASI
(savolnoma)

1. O‘zbek terminologiyasining shakllanishi va rivojlanishida qaysi chet tillarining ta’siri kuchli bo‘lgan?
2. Leksikografiyaning tilshunoslikdagi o‘rni qanday?
3. O‘zbek terminologiyasining nechta shakllanish va rivojlanish bosqichlarini bilasiz?
4. O‘zbek lug‘atchiligiga asos bo‘lgan qanday asarlarni keltira olasiz?
5. O‘zbek terminologiyasi qaysi manbalar hisobiga shakllangan?
6. O‘zbek terminologiyasining shakllanishi va taraqqiyotida o‘z qatlamning roli qanday?
7. Terminning so‘zdan nima farqi bor
8. O‘zbek leksikografiyasi qanday an’anlar va prinsiplarga suyangan tarzda shakllandi?
9. O‘zbek lug‘atchiligining shakllanishida “Devonu lug‘otit turk”ning qayday ulushi bor?
10. “Muqaddimat ul-adab” necha tillik lug‘at?
11. XIV asrda Mamlyuklar davlatida arab tilida yozilgan risolalarni tavsiflang.
12. XU-XX asr boshi eski o‘zbek adabiy tili vakillari asarlariga tuzilgan qanday lug‘atlar bor?
13. O‘zbek terminologiyasining bugungi ahvoli xususida nima deysiz?
14. Mustaqillik davrida o‘zbek lug‘atshunosligi qanday yutuqlarni qo‘lga kiritdi?
15.Qaysi asarlar ilk eski turkiy til manbalari sirasiga kiradi?
16. Dz tilli lug‘atlar deyishning ma’nosini tushuntirib bering.
17. Mahmud Koshg‘ariy “Devonu lug‘otit turk” asari qanday prinsiplar asosida yaratilgan?
18. “Devonu lug‘otit turk”da asosan qanday va qancha so‘z izohlangan?
19. “Devonu lug‘otit turk”ning o‘zbek lug‘atnavisligidagi o‘rni qanday?
20. “Muqaddimat ul-adab” necha tillik lug‘at?
21. Arab tilida yaratilgan filologik risolalarning o‘zbek leksikografiyasi shakllanishidagi roli qanday?
22. “At-tuhfa” da so‘zlarning nechta mavzuiy guruhiga e’tibor qaratilgan?
23. Alisher Navoiy asarlariga lug‘at tuzishning ob’ektiv sabablari nimadan iborat edi?
23. Nima uchun Sulton Husayn Boyqaro Toli Imoni Hiraviy zimmasiga Alisher Navoiy asarlari lug‘itini tuzish vazifasini yukladi?
24. “Badoe ul-lug‘at”ning tuzilish prinsipi qanday edi?
25. “Sanglox”ni tuzishda Mahdiyxon qanday yo‘ldan bordi?
26. “Sanglox”ning struktursi xususida qanday fikr berasiz?
27. “Sanglox”da nechta so‘z- maqola mavjud?
28. “Lug‘ati atrokiya”ning nechta qo‘lyozma nusxasi bizgacha etib kelgan?
29.O‘zbek terminlar tizimining o‘z boyliklari hisobiga kengayishining nechta yo‘li bor?
30. Termin yasashning qanday usullaridan unmli foydalaniladi?

31. Terminlar yasashda kalkaning o‘rniga baho bering.
32. O‘zbek terminlar tizimida arabcha o‘zlashmalarning ahamiyati qanday?
33. Terminologiya maslalarining mamlakatimizda davlat siyosati darajasiga ko‘tarilishini izohlang.
37. Istiqloldan keyin qanday terminlar jamiyat a’zolari uchun xizmat qila boshladi?
38. Mustaqillik boshlarida noilmiy terminlarning paydo bo‘lishi qanday omillar bilan bog‘liq edi?
39. Qaysi o‘zbek sporti turi terminlari jahon tillari tomonidan o‘zlashtirilgan?
40. Qanday chet tili terminlari o‘zbekcha mutanosiblari bilan almashtirilmoqda?
41. Xorijiy o‘zlashmalarning o‘zbekcha tarjimalariga baho bering.
42. Qanday xorijiy o‘zlashma terminlar aynan, tayor qabul qilinadi?
43. O‘zbek milliy siyosati qaysi terminlarda ifodasini topgan?
44. Davlat boshqaruvi tizimi qanday terminlar hisobiga yanada boyidi?
45.O‘zbek tili terminlarining asosini struktur-semantik jihatdan qanday so‘zlar tashkil qiladi?
46. O‘zbek tili terminologiyasi qaysi turkumli so‘zlardan iborat?
47. Termin yasashda qaysi usul eng sermahsul hisoblanadi?
48. Ot turkumli termin(turdosh ot)larning affiksal usul bilan yasalishi haqida baxs yuriting.
49. –chi affiksli model bilan yasalgan tarixiy terminlarni tavsiflang.
49. “Muhokamat ul-lug‘atayn”da –chi affiksi ishtirokida yasalgan qaysi soha istilohlari keltirilgan?
50. –lik affiksli model qanday ma’noli ot-terminlarni hosil qiladi?
51. –chilik affiksli model qanday ma’noli terminlarni yuzaga chiqaradi?
52. –cha, -dosh, -lash,-lashtirish affiksli modellar qanday ma’noli terminlarni yasaydi?
53. O‘zbek tilida terminlar yasashda o‘zlashma qo‘shimchalarning o‘rni qanday?
54. Mustaqillikdan keyin o‘zbek leksikografiyasi qanday yutuqlarga erishdi?
55. “O‘zbek tilining etimologik lug‘ati” xususida fikringiz qanday?
56. “O‘zbek tilining izohli lug‘ati” (besh tomlik) sizni qoniqtiradimi?
57.Soha terminologiyasi birikmasi nimani anglatadi?
58. O‘zbek tilshunosligi terminlari qanday qatlamlardan iborat?
59. O‘zbek tilshunosligi terminologiyasiga oid qanday lug‘atlarni bilasiz?
60. Tibbiy terminlar izohli lug‘ati kim tomonidan yaratilgan va u nechta tilda izohlangan?
61. Elektron lug‘atlarning zamonaviy leksikografiyadagi o‘rni qanday?
62. Mamlakatimizda Internet lug‘atlarini yaratish darajasi sizni qoniqtiradimi?
63.O‘rxun-Enisey bitiktoshlari janr jihatdan necha guruhga taqsimlanadi?
64. Bitiktoshlar matnida qanday mavzuiy guruhlarga oid terminlar qayd etilgan?
65. Somoniylar hukmronligi davrida turkiy terminologiyaning holatiga baho bering.
66. Eski turkiy til terminologiyasi tizimi qaysi manbalar asosida shakllandi?
67. Qoraxoniylar saltanatida turkiy tilning mavqei qay darajada edi?
68. Eski o‘zbek tili terminologiyasi rivojiga sabab bo‘lgan qanday omillarni bilasiz?

69. X1X asr 2-yarmidan o‘zbek terminologiyasi tizimi qaysi manbalar hisobiga rivojlandi?
70. O‘zbek tili terminologiyasining shakllanishida o‘z qatlamning o‘rni qanday?
71. Mo‘g‘ulcha o‘zlashmalar eski o‘zbek tilining qaysi fan sohasida miqdoran aksariyatni tashkil qiladi?
72.O‘zbek tili ilmiy terminlarining nechta turi mavjud?
73. O‘zbek tili materiallari asosida paydo bo‘lgan terminlar nechta guruhga oid?
75. Istiqloldan keyin ilm-fan tilining taraqqiyotida “Davlat tili haqida”gi Qonunning roli bormi?
76. O‘zbek tili diplomatik terminologiyasi tizimida ko‘hna so‘zlarning ulushi qay darajada?
77. Ismlardan sifat-terminlar yasovchi mahsuldor qo‘shimchalar xususida mulohaza yuriting.
78. Sifat-termin yasashda o‘zlashma qo‘shimchalarning o‘rni qay darajada?
79. –(v)iy qo‘shimchasining hozirgi paytda termin yasashdagi ishtirokiga to‘xtaling.
80.Terminologiya qanday manbalar hisobiga shakllanadi?
81. Terminlogiyaning voqelanishida qanday jihatlar harakatga keladi?
82. Terminlarning qaror topishida umummilliy qatlamning roli qay darajada?
83. Ilmiy terminlar tizimida qadimgi sof turkiy qatlamning o‘rni bormi?
84. Terminologik leksika va umumadaniy leksika o‘rtasidagi munosabatga baho bering.
85. Terminlarning ma’no-mazmunini anglab etishda terminologik lug‘atlarning qanday roli bor?
86. O‘tgan asrda o‘zbek tilida qanday fan sohalari bo‘yicha terminologik lug‘atlar yaratild?
87. Istiqlol davri terminologik lug‘atlar yaratish borasida qanday ishlar amalga oshirildi?
88. Tarix terminlari lug‘atlari nima uchun zarur?
89. Tilshunoslik terminlari lug‘atlari yaratish bo‘yicha qilinayotgan sa’y haraktlardan xabardormiz?
90.Etimologik lug‘atlar tuzish ishi qaerda va qachon boshlangan?
91. Qaysi qardosh turkiy tillarning etimologik lug‘atlari tuzilgan?
92. “Turkiy tillarning etimologik lug‘ati” kim tomondan tuzilgan?
93. “Turkiy tillar etimologik lug‘ati”ning keyingi yillarda nashr qilingan jildlari xususida mulohaza yuriting.
94. Turk tilining etimologik lug‘atini kim yaratgan?
95. Etimologik lug‘atning tuzilish prinsipi qanday va boshqa lug‘atlardan nimasi bilan farqlanadi?
96. O‘zbek tilining etimologik lug‘atini tuzishda qanday yo‘l tanlangan?
97. Ensiklopedik lug‘atlar tuzish ibtidosi qaysi davrga borib taqaladi?
98. O‘zbek tilidagi dastlabki ensiklopedik lug‘ati qachon tuzilgan?
99 .Sobiq sho‘rolar davrida tuzilgan “O‘zbek sovet ensiklopediyasi” xususida baxs yuriting.

100.“O‘zbekiston milliy ensiklopediyasi” ning mamlakat ijtimoiy-madaniy hayotida tutgan o‘rni qanday?
102.“Bobur ensiklopediyasi” ning Bobur hayoti va ijodini o‘rganish, targ‘ib qilish borasidagi ahamiyatini ochib bering.
103.Soha terminologiyasiga doir izohli lug‘atlar sizni qoniqtiradimi?
104. Izohli lug‘atlarning boshqa tip lug‘atlardan farqi nimada?
105. Izohli lug‘at tuzishda qanday prinsiplarga amal qilinadi?
106. “Tilshunoslik terminlarining izohli lug‘ati” xususida qanday fikrdasiz?
107. “Alisher Navoiy asarlari tilining izohli lug‘ati”ga baho bering.
108. Siz faoliyat yuritayotgan oliy ta’lim muassasasida qanday fan sohalariga doir izohli lug‘atlar tuzilgan?
109.Terminologiya va leksika.
110. Terminlar mohiyati.
111. Terminologiyaning lingvistika ob’ekti siftida o‘rganilishi.
112. Terminologiyaning hozirgi o‘zbek tili leksik strukturasidagi o‘rni.
113. Terminologiyadagi o‘zgarishlarning umum adabiy tildagi jarayonlar bilan bevosida bog‘liqligi.
114. Terminologiyaning fan tili sifatida talqin qilinishi.
115. Terminologiyaga tayyor holda olingan so‘zlar.
116. Terminologiyada umumtil semantik jarayonlari.
117. Terminlar tizimidagi polisemiya.
118. Terminologiyadagi sinonimiya.
119. O‘zbek leksikografisi shakllanishi tarixida “Devonu lug‘otit turk”ning o‘rni.
120. Alisher Navoiy asarlariga tuzilgan lug‘atlar.